

Mgr. Radko Kubičko

Novinář, komentátor, věnuje se politické scéně a mediálním tématům. Dříve spolupracoval s týdeníkem Reflex, působil v Rádiu Svobodná Evropa, od roku 2002 pracuje pro Český rozhlas 6.

1. Charakterizuj vlastními slovy encykliku Rerum novae, z níž pramení křesťanská sociální nauka a křesťanská demokracie.

Myslíš si, že je i dnes myšlenka encykliky naplňována? Jaké období bylo podle tebe, od založení ČSL po současnost, tím nejsilnějším a nejúspěšnějším pro ČSL/KDU-ČSL? Uveď důvody.

Rerum novarum podle mě přichází se zcela novým pojetím křesťanského vztahu k nové tehdejší době, charakterizované posunem v uspořádání společnosti a jejím fungováním, jak vyplývá z názvu. Kapitalismus stojí na prahu své vrcholné fáze a kromě pokroku v technologiích a výrobě s sebou přináší zásadní problémy. Papež Lev XIII. nejen se snaží vyrovnat s novou dobou v souladu s učením Církve. Je zároveň vizionář, když upozorňuje na nové výzvy a nebezpečí. Chápe správně, že neomezený kapitalismus a zanedbávání sociální otázky je nejen v rozporu s křesťanstvím, ale může nejen vést, ale jistě i povede ke katastrofám. Což se také záhy potvrdilo už v následujícím století s nástupem totalitních ideologií, fašismu, nacismu a komunismu, které se pokusily svými prostředky řešit společenská pnutí. Místo jejich vyřešení ale přivedly svět do fáze fatálních tragédií. Návratem k encyklice byl pak poválečný koncept sociálně tržního hospodářství, při kterém paradoxně spojili své síly křesťanství a sociální demokraté. To by se Papež Lev XIII. jistě podivil.

2. Jaké vidíš zásadní rozdíly v prosazování křesťanské demokracie během uvedených časových období – počátky Československé strany lidové, meziválečné období, doba komunismu a současnost. Kdy mělo křesťanství a jím vedená politika největší sílu?

Vznik samostatné Československé strany lidové bylo reakcí na vznik samostatného Československa. To vzniklo v opozici proti Rakousku a jeho opoře, Katolické Církvi. Československo chtělo založit novou tradici, včetně křesťanské, jejímž projevem byl

vznik zvláštní, přesto tehdy asi upřímné Československé církve. Lidová strana, obracející se spíše ke katolicismu, to neměla jednoduché. Přesto pod vedením svého zakladatele Šrámka se uměla orientovat a nedostatek reálné síly vynahrazovala obratnou politikou bytí u toho. Tím ale založila oportunistický styl politiky, který straně sice vynášel zisky, ale vyřadil jí dlouhodobě z boje o dominanci, jako je tomu dnes v sousedních zemích, Bavorsku a Rakousku. V dobách komunistického režimu měla křesťanská politika přesto asi největší sílu, protože se vymezovala v opozici proti totalitnímu režimu. To je ale opozice, nikoli životaschopná demokratická politika. Otevřená kolaborace mnohých členů strany s totalitním režimem, byť někdy i s dobrými úmysly, ale udělala naopak více škody nežli užitku.

- 3. V čem se podle tebe liší přístup politiků k principům církevní sociální nauky a dále ve vystupování na veřejnosti během první republiky a dnes? Prosazovali se dříve ideje křesťanské demokracie jiným způsobem, než je tomu posledních 30 let?**

Já si myslím, že je to pořád stejné, doba je sice jiná, ale lidé jsou stejní. Základem je nesocialistické sociální učení, které zapojuje co nejvíce lidí do demokratické politiky a odrazuje je od socialismu a totalitních ideologií. Křesťanská demokracie je pro mě odpověď na demokratický paradox, kdy většina lidí musí demokracii uznávat, protože se neobejde bez jejích hlasů. Když většina společnosti demokracii neuznává, protože jim přináší jen bídu, frustraci a zkorumpované politiky, dříve nebo později bude demokracie odstraněna, i kdyby fungovaly jakékoli její instituce. Demokracie nesmí být jen jakýsi luxus pro bohaté a křesťanská demokracie tomu dává dobrý základ.

- 4. Myslíš si, že má křesťansko-demokratická strana své místo v politice i dnes? Pokud vidíš smysl jejího působení, uveď alespoň 4 kladné důvody. V čem by se měl změnit program strany, přístup poslanců a kam by měli směřovat straníci?**

Určitě má. Vidíme to v sousedních, nám podobných zemích, jako je Rakousko a Bavorsko. Jsou to mimořádně prosperující vyspělé země. I když i tam mají křesťanskodemokratičtí politikové různé problémy, způsobené dlouhým pobytem u

kazící se moci, přesto je jejich postavení dále neotřesitelné. V České republice křesťanská demokracie balancuje na hranici zvolitelnosti a dle mě to není jen většinovým odporem české společnosti vůči Církvi a katolickým hodnotám. KDU-ČSL má dlouhodobé problémy s nevýraznými, neobratnými a necharismatickými politiky a mdlou, příštípkářskou, bojácnou politikou. Je to vidět i na dvou posledních předsedech. Marek Výborný byl zcela nevýrazným a většina lidí ho vůbec neznala, ani když se stal předsedou parlamentní strany. Marián Jurečka je současný nejcharismatictější politik strany, ale ani o něm nebylo od zvolení moc slyšet. Ostatní politikové, včetně vedení a poslaneckého klubu, jsou jen do počtu. Nikdo nezná místopředsedy, ani poslance, ani senátory, nejméně pak první místopředsedkyni. Jediným, o kom je trochu slyšet a zároveň je jediným politikem strany, který kdy něco vyhrál, je zlínský hejtman Jiří Čunek. Jenže je kontroverzní svými některými výroky a pražské vedení o něm toho nechce mnoho slyšet. Voliče i pozornost ale získat zjevně umí.

5. Vidíš principy solidarity, subsidiarity, princip obecného dobra a další ideje, na nichž křesťanská demokracie stojí, i u jiných politických subjektů?

Obávám se, že přesně toto jsou ta slova, kterým skoro nikdo nerozumí. Ty věci se dělají, nikoli charakterizují frázemi. Bezespору obratnou politiku dělá Andrej Babiš, nikoli však jeho hnutí ANO, které je pouze jeho servisní organizací. Sklouzává to ale často jen k nekontrolovanému rozdávání voličům. A to není princip křesťanské demokracie.

6. Co ti na politice obecně vadí a co ti naopak vyhovuje, když srovnáš „dnešní“ situaci se situací těsně po Sametové revoluci?

Nevyhovuje mně, že se právě nevytvořilo klasické politické spektrum dvou hlavních demokratických stran, levé a pravé části politického spektra. ČSSD, ODS i KDU-ČSL totálně selhaly, když se ve svých vládách staly stranami papalášů, kmotrů, rozkrádání a korupce. Umožnily nástup nesystémových pseudostran a hnutí, jako Věci Veřejné nebo ANO.

7. Co by podle tebe měl státník, křesťanský demokrat, splňovat a čeho by se měl naopak vyvarovat?

Křesťanskodemokratický politik by měl splňovat nebo alespoň se přibližovat křesťanskodemokratickému profilu, měl by to být solidní poctivý člověk s fungující rodinou, vzbuzující důvěru, nezaplétající se do skandálů, nestýkající se s kmotry. To ale zdaleka nestačí, měl by mít hlavně tolikrát zmiňované charisma, za kterého mu voliči i odpustí, že ne vše splňuje, jako třeba mít fungující rodinu. Takovým politikem je dnes Sebastian Kurz, ale též Boris Johnson. Byla jím Angela Merkelová.

8. Může se křesťanská demokratická strana přiklánět od konzervatismu k liberalismu? Pokud ne, proč? Mění se svět a potřeby lidí? Máme být neustále neměnnou konzervativní stranou? Bude na neústupnost od konzervativních postojů společnost reagovat odklonem od lidovecké politiky?

Může mezi těmito směry balancovat. Ale občasný příklon KDU-ČSL k osobnostem z liberálního spektra, zejména kolem příznivců bývalého prezidenta Václava Havla, je občas dost nepochopitelný. Žádné nové hlasy straně nikdy nepřinesly. Strana by měla vždy zůstat konzervativní, ale přizpůsobovat se novým výzvám. Odklon od lidovecké politiky nicméně nastává bez ohledu na to, co strana právě říká. Spíše by měla hledat charismatické osobnosti, jistě ne za každou cenu. Ale balancování kolem pětiprocentní hranice, to není žádný odklon, to už se podobá spíše krachu.

9. Myslíš si, že je dnes křesťanská demokracie a její principy, přítomna mezi lidmi v dostatečné míře? Pokud ano, vidíš nějaké nedostatky? Jak si myslíš, že by se mělo postupovat pro naplnění podstaty sociální nauky a křesťanské demokracie?

Lidé nechápou křesťanskou demokracii jako princip, ale vědí například dobře, že třeba nemají kde bydlet, že se dostávají do dluhových pastí, nájmy rostou. Socialisté to chtějí řešit rozdáváním a nesmyslnými programy. Kdyby křesťanská demokracie přišla s tržním řešením problému, jako tomu bylo v Německu nebo Rakousku, jistě by si ji lidé všimli. Křesťanská demokracie musí být nejen dobrá, ale musí též dobře fungovat. Samotné ideje jsou důležité, ale důležitá je také realita.

10. Zajímá mne, jak bys ze svého pohledu seřadil vzestupně křesťanské hodnoty a jak si myslíš, že je obecně vnímá široká veřejnost. Jak je podle tebe řadí praktikující katolíci?

Myslím, že křesťanské hodnoty jsou základem naší civilizace a každý je nějak svým způsobem chápe. Lidovci i katolíci je často chápou stejně, jako většina společnosti, jen vypadají při tom dost archaicky. To by se mělo změnit.

11. Myslíš si, že hlavní představitelé strany vždy naplňovali myšlenku křesťanské demokracie z vlastního, vnitřního přesvědčení? Nebo se spíše jednalo o hru a politický tah? Mělo v KDU-ČSL vždy hlavní roli opravdu křesťanství, solidarita, subsidiarita a obecné dobro, nebo se skrze tyto principy dostávali politici ke kormidlu moci?

To byl právě ten problém KDU-ČSL, která se svou velmi slabou silou, chtěla být u všeho. Musela pak souhlasit i s pragmatickým bojem o moc, který ji nakonec i přivedl mimo Poslaneckou sněmovnu. Klasický příklad pragmatického odpudivého politika byl Miroslav Kalousek, který KDU-ČSL vytuneloval, zdiskreditoval a pak se v jiné straně ukryl za nového bílého koně, Karla Schwarzenberga. KDU zůstal nikoli černý Karel, ale Černý Petr. Dodnes se z toho vzpamatovává, ale spravedlnost existuje, Kalouskova strana je na tom dnes stejně, ne-li hůře.

12. Jak si myslíš, že by měla strana svoji politiku, křesťanskou demokracii, dál vést? Jak bys definoval současný stav na plénu PS, vládu, prezidenta? Jsou podle tebe židovsko-křesťanské kořeny neustále přítomny ve všedním životě jak občana, tak i státníka?

Jak jsem říkal, křesťanské kořeny jsou tu ve všem, i Andrej Babiš měl katolickou babičku. Nicméně v současné době je tu vláda, vzešlá za pseudoantikorupční revoluce, proti situaci, kterou bohužel v předchozích vládách spoluzpůsobila i KDU-ČSL. Hlavní stranou je nesystémové hnutí, které ovládá jeden člověk, které s ním stojí i padá. Je podporována krachující ČSSD a do politického zapomnění odcházející KSČM. Je to totální politická krize, která je ale způsobena naprostou nemohoucností

klasických stran, včetně KDU-ČSL. Nevím, ale co s tím, to by se mi dobře radilo. Ale chápu, že je velmi obtížné s tím něco dělat.

13. Který z představitelů KDU-ČSL je pro tebe nositelem křesťanství? Máš s ním osobní zážitek? Ovlivnil tě?

Neumím jmenovat nikoho konkrétního, ale sama KDU-ČSL je pro mě nositelem křesťanství ve smyslu společenství, které se často daří vytvářet v mnoha obcích a městech, zejména na Moravě. To je také odpověď na budoucnost křesťanské demokracie.

14. V čem spatřuješ největší protiklad křesťanské demokracie?

No a v tomto smyslu nevidím žádný protiklad. Je to historicky vzniklé a vyzkoušené myšlenkové podhoubí, které má velkou šanci se zase vrátit k dobám, kdy spoluvytvářelo evropsko-americkou civilizaci. Chce to jen lidi. To je asi největší slabina křesťanské demokracie. Takže možná přece jen protiklad. Silné myšlenkové zázemí proti mizernému personálnímu.